

УДК 613.8:796.01

KONTEKST EDUKACJI ZDROWOTNEJ W ASPEKCIE GLOBALIZACJI KULTURY FIZYCZNEJ

THE CONTEXT OF HEALTH EDUCATION
IN THE ASPECT OF THE GLOBALIZATION
OF PHYSICAL CULTURE

**Karolina BRZOSKOWSKA¹, Radosław ZWARA²,
Oksana ZABOLOTNA³**

¹ *Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu im. Jędrzeja Śniadeckiego w Gdańsku, Wydział Kultury Fizycznej*

² *Lwowski Państwowy Uniwersytet Kultury Fizycznej im. Iwana Boberskiego*

³ *Umański Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny im. Pawła Tyczyńskiego w Umaniu*

Streszczenie. Nasi człękokształtni przodkowie byli całkowicie podporządkowani przyrodzie. Cały ich rozwój był zupełnie nieświadomy, warunkiem jego było przystosowanie się do otaczającego środowiska drogą doboru naturalnego i walki o byt. Było to ponure królestwo fizycznej konieczności. Nie rozjaśniała go nawet zorza świadomości ani, co za tym

idzie – zorza wolności. Konieczność fizyczna doprowadziła człowieka do takiego szczebla rozwoju, na którym zaczął on się powoli wyodrębnić od pozostałego świata zwierzęcego. Stał się zwierzęciem produkującym narzędzia. Narzędzie jest organem, za pomocą którego człowiek oddziaływa na przyrodę dla osiągnięcia swoich celów. Nowoczesność jest z natury globalizująca – w sposób oczywisty widać to w pewnych charakterystycznych cechach instytucji, a zwłaszcza w ich wykorzenieniu i refleksyjności. Czym tak dokładnie jest globalizacja i jak moglibyśmy dokonać najlepszej konceptualizacji tego zjawiska? Rozważono tutaj te zagadnienia, ponieważ waga współczesnych procesów globalizacyjnych nie znalazła odzwierciedlenia w szerokiej dyskusji tego pojęcia w literaturze socjologicznej. Nadmierna ufność, jaką socjolodzy pokładają w idei „społeczeństwa” oznaczającego wewnątrznie powiązany system, powinna zostać zastąpiona przez punkt wyjścia, w którym uwaga skupiałaby się na analizie tego, jak życie społeczne jest podporządkowane w czasie i przestrzeni, czyli na problemie czasowo przestrzennego oddalenia. W epoce nowoczesności poziom oddalenia czasowo przestrzennego jest o wiele wyższy niż kiedykolwiek w poprzedzających ją okresach, a relacje zachodzące między lokalnymi a odległymi formami społecznymi i wydarzeniami uległy odpowiedniemu „rozciągnięciu”. Globalizację możemy więc zdefiniować jako zintensyfikowanie stosunków społecznych o zasięgu ogólnoświatowym łączących ze sobą odległe miejsca w taki sposób, że zachodzące w nich wydarzenia lokalne kształtowane są pod wpływem wydarzeń rozgrywających się w odległości wielu kilometrów i vice versa. Wychowanie fizyczne jako wychowanie do zdrowia jest jednym z celów, jakie postawiono sobie w dobie dzisiejszej rzeczywistości. Komisja Europejska uważa, że państwa członkowskie UE muszą podjąć dynamiczne działania w celu odwrócenia spadkowej tendencji poziomu aktywności fizycznej, spowodowanej w ostatnich dziesięcioleciach przez szereg czynników. Nabywanie umiejętności w dziedzinie planowania, organizowania i kontroli zachowań zdrowotnych, w tym treningu zdrowotnego, wydaje się być istotnym i całkowicie realnym zadaniem dla nauczycieli wychowania fizycznego. Wielu teoretyków i metodyków wychowania fizycznego jest zgodnych co do tego, że lekcje powinny być dalekie od treningu sportowego.

Kultura globalna powoduje popularyzację aktywności fizycznej, szczególnie niektórych jej dyscyplin. Kult pięknego ciała powoduje, iż

w social mediach królują zdjęcia z siłowni i fitness klubów. Zjawisko mody aktywności fizycznej nie jest złe same w sobie, lecz motywy jej podejmowania mijają się z ideą edukacji zdrowotnej. Paradygmaty edukacji zdrowotnej i aktywności fizycznej, które manifestują obecności w Kulturze Fizycznej poprzez rozumienie zasad i zdrowia jako wartości nadrzędnej, nie wpisują się w modowe schematy i zdjęcia z siłowni. Kultura globalna kreuje aktywność fizyczną poprzez media społecznościowe nie powodujące ubogacania człowieka jako istoty predysponowanej do ruchu, która dba o wszystkie aspekty w rozumieniu edukacji zdrowotnej. Dokumentowanie każdej aktywności w formie zdjęć czy filmów powoduje zakrzywienie realnej wizji osoby oraz jej stylu życia. Jest to niestety wzór do naśladowania dla innych użytkowników, którzy chcą osiągnąć podobne efekty. Jednakże to tylko wierzchołek, który widać na zdjęciach, często jest to okupine np. złymi relacjami z jedzeniem (each heating dis order) czy odsunięcie od najbliższych. Poprzez globalizację również w sferze kultury fizycznej aktywność fizyczna staje się bardziej popularna, gdyż kraje bogatsze i bardziej cywilizowane, zmniejszając koszty na opiekę zdrowotną, która jest bardziej kosztowna, inwestują w promocję zdrowia i aktywności fizycznej przynoszącej dużo więcej korzyści zdrowotnych, ale i również ekonomiczno-społecznych. Media społecznościowe ułatwiają kontakt ludziom o tych samych zainteresowaniach – powoduje to tworzenie „grup wsparcia” w danej aktywności, która ma globalny zasięg udostępniania swoich aktywności, wymianę doświadczeń treningowych, lepszy kontakt z trenerami uznanymi w danej dyscyplinie. Powoduje to możliwość współpracy on-line. Globalizacja kultury fizycznej jest pozytywnym zjawiskiem, jeżeli jej podstawy będziemy opierali o paradygmaty edukacji zdrowotnej, od której należy czerpać wzorce i motywy podejmowania aktywności fizycznej czy też treningu. Nie można powstrzymać procesu globalizacji, w dobie cyfryzacji, możliwości coraz szybszego przemieszczania się i telekomunikacji należy zachować własną tożsamość oraz zdrowy rozsądek. Nie koniecznie musimy wylecieć z kraju, aby pobiegać w lesie amazońskim, skoro żyjemy w pięknym kraju dysponującym wieloma ścieżkami biegowymi i trasami. Edukacja zdrowotna daje nam narzędzia i sposób postrzegania tak własnej osoby, jak również otoczenia jako szansy na harmonijny i równomierny rozwój z zachowaniem swojej tożsamości, kultury lokalnej, a nawet folkloru.

Bibliografia:

1. Dziubiński Z. Socjologia Kultury Fizycznej / Dziubiński Z., Krawczyk Z. – Warszawa : Wydawnictwo AWF, 2011.
2. Giddens A. Konsekwencje nowoczesności / Giddens A. – Kraków : Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2008.
3. Kosiewicz J. Nauki Społeczne Wobec Sportu i Kultury Fizycznej / Kosiewicz J., Michaluk T., Pezdek K. – Wrocław : Studia i Monografie AWF we Wrocławiu, 2013.
4. Krawczyk Z. Filozofia i socjologia kultury fizycznej / Krawczyk Z. – Warszawa : PWN, 1974.
5. Leszczyńska A. Sport to zdrowie! Refleksje o aktywności fizycznej Polaków / Leszczyńska A. – URL: <http://hdl.Handle>.
6. Marody M. Wymiary życia społecznego / Marody M. // Polska na przełomie XX i XXI wieku. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, 2002.
7. Maszczak T. Zdrowie jako wartość uniwersalna / Maszczak T. – Roczniki naukowe AWF w Poznaniu, Zeszyt. – 2005. – N 54.
8. Nowak P. F. Trening zdrowotny w szkolnym procesie wychowania fizycznego / Nowak P. F. – Katowice : Katedra metodyki wychowania fizycznego AWF Katowice, 2004.
9. Szymczyk J. Elementy kultury i sportu z perspektywy aksjologii / Szymczyk J. // Rocznik nauk społecznych. – 2012. – T. 4, N 1.